

Till: Justitiedepartementet
Diarienummer: Ju2018/03625/L5
Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby
Gällande: Brott mot förtroendevalda (Ds 2018:29)

Remissyttrande från Sveriges Kvinnolobby över promemorian Brott mot förtroendevalda (Ds 2018:29)

Sveriges Kvinnolobby tillstryker förslaget om att utöka straffskärpningsgrunderna i 29 kap. 2 § brottsbalken. Förslaget förstärker skyddet för förtroendevalda och därmed demokratin.

Tilläggsförslag

Sveriges Kvinnolobby erfordrar dock ett tillägg i straffskärpningsgrunden, 29 kap. 2 § brottsbalken, 9: *"om brottet begåtts mot en person på grund av att han eller hon utövat ett uppdrag som förtroendevald i stat, kommun eller landsting, eller om det begåtts mot en närstående till en sådan person på grund av förtroendeuppdraget, ytterligare skärpning föreligger om den förtroendevalda utsätts för brottet på grund av att hon är kvinna"*.

Kvinnohat och könsbaserade motiv för brott ett utbrett samhällsproblem som bör ligga till grund för straffskärpning i linje med könsöverskridande identitet eller ras. För att lagen som helhet ska få en tillämpning i enlighet med samhällets utmaningar bör kön finnas som grund för ytterligare straffskärpning.

Sveriges Kvinnolobby erfordrar därför även tillägg av "Kön" i straffskärpningsgrunden för 29 kap. 2 § brottsbalken, 7; *"om ett motiv för brottet varit att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av, kön, ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller annan liknande omständighet, eller "*.

Jämställdhetspolitiska mål

Promemorian gör bedömningen att konsekvensen av straffskärpningsgrunden "bidrar till att uppnå det jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv".

Sveriges Kvinnolobby delar inte denna bedömning eftersom förslaget är könsneutralt och saknar ett erkännande av att kvinnor är i en särskild

utsatt situation. Förslaget ser heller inte till brott mot förtroendevalda där motiv baserat på kön föreligger.

Könsneutral skrivning i lagtext

Promemorian gör samtidigt bedömningen att "kvinnlige förtroendevalda står en något högre risk att utsättas för hot och trakasserier" men att lagstiftningens utformning kommer att "stärka kvinnors rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande på motsvarande sätt som gäller för män". Promemorian statuerar också att "förslaget om en ny straffskärpningsgrund är könsneutralt och omfattar alla förtroendevalda oavsett kön. Även om en bestämmelse har ett skyddsintresse som gäller lika för alla, kan emellertid olika grupper dra olika nytta av skyddet beroende på hur utsatt gruppen är."

Sveriges Kvinnolobby delar inte bedömningen att denna nya straffskärpningsgrund, i sin könsneutrala utformning, kommer säkerställa att kvinnors särskilda utsatta situation skyddas. Vi vet att könsneutrala skrivningar i lagtext ofta missgynnar kvinnors särskilda situation och att särskilt utsatta grupper måste specificeras för att lagändringen ska få den fulla effekt som den syftar till. Denna princip har till exempel tillämpats för andra hatbrottsmotiv i **29 kap. 2 § brottsbalken, 7**, vi ser att detta tillämpas även vid brott med könsmotiv.

Kvinnors särskilda utsatthet

Promemorian finner att "utsattheten är lika stor bland kvinnor och män" totalt. Sveriges Kvinnolobby delar inte denna bild. Vi anser att det är relevant att se till de konsekvenser som hoten får. I det här fallet är det tydligt att konsekvensen är "att kvinnor oftare än män uppger att *de övervägt att byta eller lämna uppdrag* med anledning av utsatthet eller oro". Förslaget till straffskärpningsgrunden vill komma åt den påverkan som våld, trakasserier och hot mot förtroendevalda kan få, det är tydligt att det för kvinnor finns en större risk för just den påverkan.

Sveriges Kvinnolobby menar att för att den nya straffskärpningsgrunden ska vara fullt verkningsfull erfordras ett erkännande, i lagtexten, av att förtroendevalda kvinnor är en särskild utsatt grupp.

Kön som grund för hatbrott och ytterligare straffskärpning för kvinnohatsmotiv för förtroendevalda

Sveriges Kvinnolobby delar inte bedömningen om förslaget med en könsneutral skrivning, istället föreslår vi en tvådelad förstärkning i lagtexten i syfte att möta behovet av att stärka skyddet, dels för kvinnor som utsatt för brott på grund av sitt kön, dels ytterligare

SVERIGES KVINNOLOBBY

skydd för kvinnor som utmanar maktordningen och i högre grad risker utsättas för brott.

Sveriges Kvinnolobby menar att det är nödvändigt i 29 kap. 2 § brottsbalken, 7. Utifrån en samhällsstruktur där män är överordnade kvinnor och där kvinnor systematiskt missgynnas i samhället på strukturell nivå förgås vissa brott av könsbaserade motiv, kvinnohatsbrott. Kvinnor utsätts, i linje med personer med könsöverskridande identitet, för brott på grund av sitt kön. Detta måste specificeras för att säkerställa att lagen reflekterar de utmaningar som finns i samhället.

Sveriges Kvinnolobby anser det nödvändigt att även specificera att könsbaserat motiv för brott mot förtroendevalda stärks ytterligare i förslaget om tillägg, **29 kap. 2 § brottsbalken, 9.** Risken för brott mot kvinnor med könsbaserat motiv ökar när hon utmanar könsrollsstrukturer och innehar maktpositioner, så som politiska förtroendeuppdrag. Brott mot förtroendevalda där kvinnohat är en del av motivet bör därför innebära ett hårdare straff än andra brott mot förtroendevalda.